

UNIVERZITET U TRAVNIKU

GRAFIČKI FAKULTET U KISELJAKU

ECTS I
INFORMACIJSKI PAKET
(KATALOG PREDMETA)

UNIVERZITET U TRAVNIKU

GRAFIČKI FAKULTET

**ECTS INFORMACIJSKI PAKET
(KATALOG PREDMETA)**

I ciklus studija – dodiplomski studij

**ECTS INFORMACIJSKI PAKET
(KATALOG PREDMETA)
I CIKLUS – DODIPLOMSKI STUDIJ**

Priredili:

dr. Nihad Selimović
prof. dr. Salim Ibrahimefendić
prof. dr. Darko Babić
prof. dr. Hamid Drljević
prof. dr. Ifet Šišić
prof. dr. Nikola Mrvac
prof. dr. Predrag Živković
prof. dr. Zećir Hadžiahmetović
prof. dr. Hrustem Smailhodžić
doc. dr. Faik Špago
doc. dr. Marin Milković
doc. dr. Zoran Nježić
doc. mr. Maja Kordić
doc. mr. Branka Turkić
mr. Marija Garić
mr. Amra Tuzović
mr. Zoran Gazibarić
Faris Lemeš
Maid Omerović

Izdavač:
Univerzitet u Travniku

Glavni i odgovorni urednik:
mr. Amra Tuzović

Lektor:
Dženan Kos

Godina:
2010.

Tiraž:
100

Štampa:
Grafomark, Laktaši

PREDGOVOR

Grafički fakultet u Kiseljaku osnovan je 2006. godine. Osnivanje Grafičkog fakulteta ima historijski značaj kako za Srednjobosanski kanton tako i za Bosnu i Hercegovinu zbog činjenice da je prvi i jedini fakultet na kojem se mogu obrazovati kadrovi za oblast grafičkih tehnologija u Bosni i Hercegovini. Do osnivanja Grafičkog fakulteta u Kiseljaku, studenti su mogli stjecati znanja iz oblasti grafičkih tehnologija na Grafičkom fakultetu u Zagrebu koji je bio jedini Grafički fakultet u regionu.

Realizaciju nastave otpočinje od akademске 2007/2008. godine, prema Nastavnom planu i programu koji je sačinjen za dva smjera: Dizajn grafičkih proizvoda i Tehničko – tehnički. U akademskoj 2008/2009. godini otpočinje se sa realizacijom i trećeg smjera Multimedija, oblikovanje i primjena. Nastavni planovi i programi su preuzeti sa Grafičkog fakulteta u Zagrebu i na njihov sadržaj dobivena je saglasnost Grafičkog fakulteta u Zagrebu. Vremenom je ovaj Nastavni plan i program pretrpio određene izmjene koje su obuhvaćene ovim Informacijskim paketom.

Informacijski paket (Katalog predmeta, engleski naziv ECTS – Information Package/Course Catalogue) kreiran je u okviru projekta implementacije ECTS – baziranog curriculuma na Grafičkom fakultetu u Kiseljaku.

Nastavni plan i program i organizacija studija potpuno su sklađeni s evropskim kriterijima i u skladu su sa odredbama Bolonjske deklaracije, iz čega proizlazi programska kompatibilnost i mogućnost razmjene studenata i predavača s drugim univerzitetima u zemlji i Evropskoj uniji, te njihova mobilnost.

Studenti pohađaju jednosemestralne kurseve iz osnovnih predmeta neophodnih za opće obrazovanje, kao i izbornih predmeta koje biraju prema sopstvenim interesovanjima i afinitetima, proširujući na taj način svoja znanja u specifičnim oblastima. Nastava se realizuje interaktivnim metodama i uključuje: predavanja, mentorski rad, samostalni rad studenata, auditorne vježbe, seminarne radove, konsultacije i slično.

Novi koncept nastave, novi nastavni programi i novi sistem rada sa studentima, imaju za cilj poboljšanje efikasnosti i efektivnosti studiranja na Fakultetu. Inoviranjem Nastavnih programa, njihovim prilagođavanjem savremenim tendencijama u razvoju nauke i prakse, ekonomije i poslovanja, većim stepenom korištenja informacijskih tehnologija u nastavnom procesu, poboljšavanjem naučno – istraživačkog rada, Fakultet u narednom periodu ima intenciju ostvarivanja akreditacije nastavnih programa u okviru Agencije za akreditaciju na međunarodnom nivou.

Ovaj informacijski paket sadrži informacije o nastavnim programima prvog ciklusa astudija. Silabusi (programi) predmeta koji čine nove nastavne programe predstavljaju centralni dio ove knjige. S obzirom na dinamičnost nastavnih programa i disciplina, sadržaj Informacijskog paketa, prije svega silabusi predmeta, periodično će se ažurirati.

Urađene izmjene imaju za cilj poboljšati kvalitetu studija na Fakultetu i da budu osnova za dobijanje akreditacije dodiplomskog programa.

mr. Amra Tuzović

SADRŽAJ

1. UNIVERZITET U TRAVNIKU	7
1.1. NAZIV I ADRESA.....	7
1.2. OPĆENITO O UNIVERZITETU.....	7
1.3. AKADEMSKI KALENDAR.....	9
1.4. POSTUPAK UPISA NA STUDIJ	10
1.5. PRAVILA STUDIRANJA	10
1.6. SISTEM OCJENJIVANJA	11
1.6.1. Postupak po žalbi studenta na ocjenu.....	12
1.7. AKADEMSKI I PROFESIONALNI SKUPOVI	12
2. GRAFIČKI FAKULTET U KISELJAKU	13
2.1. NAZIV I ADRESA.....	13
2.2. OPĆENITO O FAKULTETU.....	13
2.2.1. Organizacija nastave.....	15
2.2.2. Osobenosti fakulteta	15
2.2.3. Ljudski i fizički resursi Fakulteta	16
2.3. STUDIJSKI PROGRAMI I BOLONJSKI PRINCIP STUDIRANJA	17
3. STUDIJSKI PROGRAMI NA GRAFIČKOM FAKULTETU U KISELJAKU	19
3.1. OPIS STUDIJSKIH PROGRAMA.....	19
3.1.1. Studij grafičkog dizajna	19
3.1.2. Studij grafičkog inžinjerstva.....	20
3.1.3. Studij inžinjerstva multimedije	20
4. OPĆE INFORMACIJE ZA STUDENTE	21
4.1. OPĆE INFORMACIJE O ZEMLJI I GRADU	21
4.2. Troškovi života	24
4.3. Zdravstveno osiguranje i zaštita.....	24
4.4. Finansijska pomoć za studente	25
4.5. Studentska udruženja	25
4.6. PRAKTIČNE INFORMACIJE	26
5. NASTAVNI PLANOVI STUDIJSKIH PROGRAMA SA SILABUSIMA	27
5.1. NASTAVNI PLAN STUDIJSKIH PROGRAMA DODIPLOMSKOG STUDIJA	27
5.1.1. NASTAVNI PLAN OBAVEZNIH PREDMETA DODIPLOMSKOG STUDIJA	27
5.1.1.1.Nastavni plan obaveznih predmeta za prvu godinu studija	27
5.1.1.2.Nastavni plan obaveznih predmeta za drugu godinu studija	28
5.1.1.3.Nastavni plan obaveznih predmeta za treću godinu studija	29
5.1.2. NASTAVNI PLAN IZBORNIH PREDMETA DODIPLOMSKOG STUDIJA.....	30
5.1.2.1.Nastavni plan izbornih predmeta za smjer Grafički dizajn	30
5.1.2.2.Nastavni plan izbornih predmeta za smjer Grafičko inžinjerstvo	31
5.1.2.3.Nastavni plan izbornih predmeta za smjer Inžinjerstvo multimedije	32

5.2. SILABUSI PREDMETA DODIPLOMSKOG STUDIJA.....	33
5.2.1.SILABUSI ZAJEDNIČKIH OBAVEZNIH PREDMETA DODIPLOMSKOG STUDIJA.....	33
5.2.1.1.Silabusi zajedničkih obaveznih predmeta za prvu godinu studija.....	33
5.2.1.2.Silabusi zajedničkih obaveznih predmeta za drugu godinu studija.....	50
5.2.1.3.Silabusi zajedničkih obaveznih predmeta za treću godinu studija.....	63
5.2.2.SILABUSI IZBORNIH PREDMETA DODIPLOMSKOG STUDIJA.....	73
5.2.2.1.Silabusi izbornih predmeta za smjer Grafički dizajn	73
5.2.2.2.Silabusi izbornih predmeta za smjer Grafičko inžinjerstvo	89
5.2.2.3.Silabusi izbornih predmeta za smjer Inžinjerstvo multimedije	105
6. DODATAK - DOKUMENTI	121
6.1. UGOVOR O STUDIRANJU.....	121
6.2. OBRAZAC ZA UPIS.....	122
6.3. Dodatak diplomi.....	123

1. UNIVERZITET U TRAVNIKU

1.1. NAZIV I ADRESA

UNIVERZITET U TRAVNIKU (skraćeni naziv UNT)

Aleja Konzula br. 5,
72 270 Travnik,
Bosna i Hercegovina
Tel: +387 30 541 062
Fax: +387 30 541 062
E-mail: unt@fmt.ba
Web: <http://www.unt.ba>

Rektor: prof. dr. Rasim Dacić

1.2. OPĆENITO O UNIVERZITETU

Grad Travnik kao kulturno, političko i administativno sjedište Srednjobosanskog kantona, u proteklom vremenskom periodu bio je među rijetkim kantonalnim centrima koji nije bio univerzitetski grad, iako je po svojoj dugoj historijskoj tradiciji i kulturno-političkom značaju to odavno već trebao biti. S tom potrebom i mnogim drugim jednako bliskim razlozima rukovodila se grupa naučnih radnika, privrednika i entuzijasta koji su uz podršku resornog kantonalnog ministarstva, a na osnovu zakonskih propisa, civilizacijskih postignuća i prakse savremenog svijeta današnjice, osnovali prvi privatni univerzitet u Travniku s pet fakulteta, odnosno organizacijskih jedinica:

- Fakultet za menadžment i poslovnu ekonomiju
- Edukacijski fakultet u Travniku
- Pravni fakultet u Kiseljaku
- Grafički fakultet u Kiseljaku
- Zdravstveni fakultet u Travniku.

Univerzitet u Travniku započeo je svoje djelovanje još 2006. godine, kroz utemeljenje Fakulteta za menadžment i turizam (danasa Fakultet za menadžment i poslovnu ekonomiju), kojemu su priključeni Kineziološki fakultet (danasa Edukacijski fakultet), Pravni fakultet u Kiseljaku, Grafički fakultet u Kiseljaku, a nešto kasnije i Zdravstveni fakultet. Navedeni Fakulteti, danas članice Univerziteta, već nekoliko godina ostvaruju svoje posebnu i kvalitetnu ulogu edukacije ekonomista, edukatora, pravnika, inžinjera i slično.

Vrijedno je navesti da su u tom periodu postignuti sjajni rezultati koji se mogu načelno poredati u više dimenzija:

- a) Ostvareni su formalno-pravni preduslovi za postojanje prvo fakulteta, a zatim Univerziteta,
- b) Osigurani su kvalitetni prostori za rad u prosotrijama Fakulteta za menadžment i poslovnu ekonomiju, Edukacijski fakultet, Zdravstveni fakultet u Travniku, te za Pravni i Grafički fakultet u Kiseljaku.
- c) Osigurane su izuzetno kvalitetne funkcije evidencije i komunikacije sa studentima organiziranjem potrebnih stručnih službi,
- d) Utemeljeni su i u mjeri u kojoj je to moguće usaglašeni studijski program,
- e) Izvršena je kadrovska organizacija potrebnog nastavnog kadra, što je proces koji se dalje provodi prema finalizaciji koja se očekuje u akademskoj 2011/2012 godini,
- f) Utvrđeni su izuzetno kvalitetni oblici saradnje sa nadređenim Ministarstvom i Agencijom za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta.

U početku rada Univerziteta, naglasak je bio na osiguranju primarnih uslova za rad. Taj dio proveden je u periodu od 2006. do 2009. godine.

Druga faza, prirodno, u jednoj većoj mjeri, naglašeno se bavi sadržajnim zadaćama u kontekstu temeljne djelatnosti, a to su definicije studijskih programa, optimizacija istih, osiguranje kadrovske komponente za provođenje nastavno-naučnog rada i afirmacija na širem geografskom prostoru, što zajedno sa ostvarenim u prvoj fazi, prirodno teži formalnoj akreditaciji u skladu sa zakonom i djelovanjem Agencije za razvoj visokog obrazovanja i razvoj kvalitete. Taj dio razvoja upravo se ostavlja po svim navedenim stavkama i njegova finalizacija se očekuje u periodu od 2011. do 2013. godine, u ovisnosti o aktivnostima visokog obrazovanja u BiH općenito, kao i djelovanju Agencije.

Konačno, treća razvojna faza uslijedit će nakon akreditacije i nju će, prema svemu, karakterizirati bitan razvojno ekspanzivni aspekt u pravcu postizanja visokog nivoa akumulacije, te ciljevima koji će se postaviti u saglasnošću sa praćenjem tržišnih aspekata visokog obrazovanja u BiH i šire. Sve tri faze sa pojedinim lokalnim zadaćama i vremenskom distribucijom uvijek sadrže sve aspekte i trajno se integriraju u cjelovit organizam Univerziteta u Travniku.

Isto tako, s obzirom na dio tržištu usmjerenog djelovanja, jasno je da će se kontinuirano uskladjavati ciljevi i misija sa realno mogućim i potrebnim aspektima sredine i društva u kojem visoko obrazovanje, pa i sam UNT postoji.

Aktuelno, Univerzitet u Travniku okuplja više hiljada studenata, pri čemu je na svakoj organizacionoj jedinici u skladu s potrebama tržišta maksimalno oko 800 studenata na oba do sada organizirana studijska ciklusa (dodiplomski i master studij). U proteklom razdoblju, tek su za dvije generacije studenata dodijeljene zaslužene diplome, jer je realizacija trogodišnjeg i četverogodišnjeg studija na organizacionim jedinicama krenula od akademске 2006/2007., odnosno akademске 2007/2008. godine. Prema prvim povratnim informacijama poslodavaca koji su uposlili svršene studente (privredni subjekti, konzalting, škole, privredni sektor i sl.), primjetno je načelno zadovoljstvo njihovim stečenim znanjem, ponašanjem i ukupnim djelovanjem, što je dobar pokazatelj pozitivnih aktivnosti Univerziteta u prethodnom periodu, a što dodatno ohrabruje, naročito u svjetlu činjenica koje navode da se radi o prvim studentima Univerziteta.

Univerzitet u Travniku za temeljnu akademsku, nastavnu i naučnu misiju ima organiziranje kvalitetne nastave, povećanje naučnih istraživanja, educiranje mladih i njihovo uključenje u nastavu i istraživanja, te prijenos znanja i tehnologija u privredu i druge društvene djelatnosti. Rečeno se temelji na izgradnji i očuvanju vlastite prepoznatljivosti u akademskoj i društvenoj zajednici, na afirmaciji stečenih vrijednosti Univerziteta i pokretanju novih.

Pored obrazovnog procesa, fakulteti su uspostavili određenu saradnju sa privredom i drugim društvenim djelatnostima u cilju podsticanja razvoja. Kada je riječ o obrazovanju deficitarnih kadrova, Univerzitet u Travniku ponosan je na veliki odziv zainteresovanih budućih i sadašnjih studenata. Obrazovni sadržaji i studijski programi koji se izučavaju na fakultetima su savremeni, a njihovo provođenje još od samog osnivanja ispunjavanja zahtjeve bolonjskog procesa.

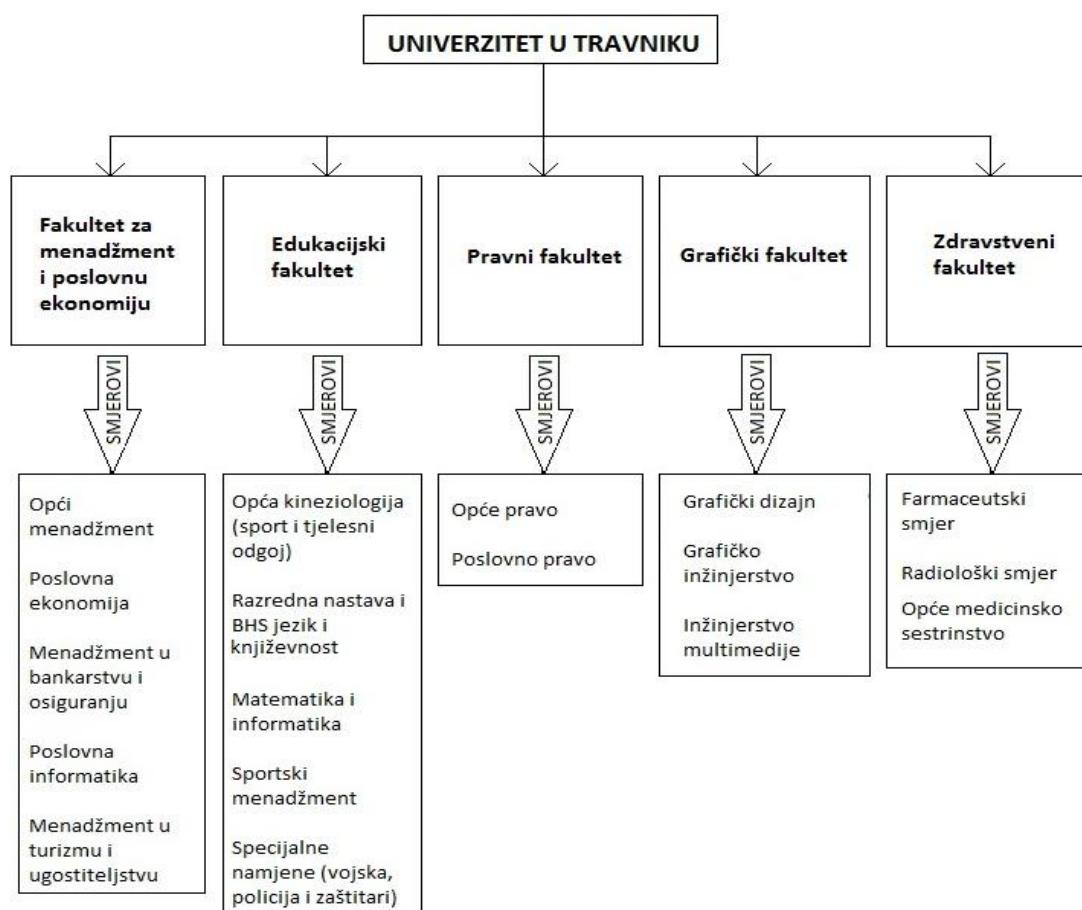
S obzirom na to da Univerzitet u Travniku ima konstantnu tendenciju razvoja i usavršavanja, studentima su omogućeni najsvremeniji uslovi školovanja u novim, funkcionalno opremljenim objektima u Travniku i Kiseljaku, učionice sa modernim nastavnim sredstvima, amfiteatri, sale sa stalnom internet konekcijom, biblioteka, čitaonica, studentske kantine i restorani, prostorije za rekreaciju i drugo.

Univerzitet ima potpisane protokole o saradnji sa brojnim domaćim i svjetskim univerzitetima, a u toku je i zaključivanje novih, čime je pružena prednost razvijanju i uspostavljanju međunarodne saradnje.

Obrazovanje kadrova koji će po završetku studija ostvariti prestižnu radnu i životnu karijeru zahtijeva visoke standarde, kojima se Univerzitet rukovodi.

Univerzitet u Travniku, menadžment Univerziteta i sve njegove sastavnice maksimalno afirmativno prilaze spomenutim pravcima razvoja, uz saznanje da su univerziteti danas, kako u BiH, jednako tako i u cijeloj Evropi, primarno orijentisani na transfer znanja i tehnologija prema ciljanim društvenim grupama, poslovnim subjektima ili općenito na akumulaciju znanja i prijenos tih znanja novim generacijama. U tom kontekstu, UNT svakako jeste generator selekcija određenih u društvu aktualiziranih i atraktivnih studijskih programa za koje je vrlo vjerovatno da kapacitete finalne produkcije može realno i relativno lako, apsorbirasti tržište rada.

Slika 1. Prikaz organizacijskih jedinica Univerziteta u Travniku i smjerova na istim.

1.3. AKADEMSKI KALENDAR

Senat Univerziteta u Travniku na početku akademske godine usvaja akademski kalendar i kalendar aktivnosti organizacije i realizacije studijskih programa sa predviđenim dešavanjima na Univerzitetu.

Akademski kalendar predviđa akademske i profesionalne skupove, tribine, simpozije, savjetovanja, plan rada tijela Univerziteta u Travniku, neradne dane, promocije i obilježavanje dana Univerziteta i fakulteta.

Kalendar aktivnosti organizacije i realizacije studijskih programa na Univerzitetu u Travniku predviđa organizaciju i trajanje studijskih programa, nastavne i ispitne aktivnosti, odmor, vannastavne i fakultativne aktivnosti studenata.

Akademска godina je podijeljena na zimski i ljetni semestar. Nastava praćena različitim oblicima kontinuirane provjere znanja u toku semestra traje petnaest sedmica. Predavanja u zimskom semestru počinju u prvoj sedmici mjeseca oktobra i traju do sredine januara (zimski semestar) i do sredine mjeseca juna (ljetni semestar). Preostalo vrijeme je predviđeno za pripremanje seminarskih radova, ispita ili za ferijalnu praksu.

Ispitni rokovi su utvrđeni prema Okvirnom zakonu o visokom obrazovanju i Pravilima fakulteta.

Praznici:

- Dan državnosti (1 dan)
- Ramazanski Bajram (1 dan)
- Katolički Božić (1 dan)
- Nova godina (2 dana)
- Pravoslavni Božić (1 dan)
- Kurban Bajram (1 dan)
- Dan nezavisnosti (1 dan)
- Praznik rada (2 dana).

1.4. POSTUPAK ZA UPIS NA STUDIJ

Upis kandidata vrši se na osnovu javnog Konkursa na osnovu kvota koje određuje Ministarstvo obrazovanja Srednjobosanskog kantona i Univerzitet u Travniku za sve članice, a na osnovu dostavljenih uslova upisa. Pri upisu, uzimaju se u obzir rezultati ostvareni u prethodnom školovanju. Upis na akademski program Univerziteta i njegovih organizacionih jedinica vrlo je jasan u pogledu kriterija i vrši se na osnovu postignutih uspjeha u srednjoj školi. Univerzitet će svake akademske godine regulisati način prijema studenata u smislu organizacije prijemnog ispitnog roka. S obzirom na različitost planova i programa na fakultetima utvrdit će se dinamika i procedura upisa.

Raspisivanje konkursa obaviti će se u toku petog mjeseca, u vrijeme kada maturanti srednjih škola završavaju svoje aktivnosti.

1.5. PRAVILA STUDIRANJA

Pravilima studiranja za I ciklus na Univerzitetu u Travniku regulisana su prava i obaveze studenata u nastavnom procesu. Pravila su usvojena na sjednici Senata Univerziteta u Travniku, 13. 6. 2008. godine i sadrže:

- Opće odredbe,
- Organizaciju studija,
- Postupak ispitivanja i ocjenjivanja,
- Završni rad,
- Isprave o studijima,
- Prijelazne i završne odredbe.

1.6. SISTEM OCJENJVANJA

Univerzitet u Travniku ima jedinstven sistem ocjenjivanja na svim organizacijskim jedinicama koji je definisan Odlukom o sistemu ocjenjivanja i vrednovanja rada studenata za akademsku 2010/2011. godinu.

Prema navedenoj odluci, način bodovanja aktivnosti studenata definisan je na slijedeći način:

1. **Prisustvo na nastavi:** 0-10% (0-10 bodova).
2. **Seminarski rad/esej/usmena obrana rada:** (i ostale aktivnosti koje su predviđene Nastavnim planom i programom) 0-15% (0-15 bodova). Ocjenjivanje ovih aktivnosti vrši se na osnovu sposobnosti studenta za samostalno korištenje predviđenom literaturom, sadržaja seminar skog rada i verbalnog izlaganja istog.
3. **Parcijalni test(ovi)/praktični rad:** 0-30 bodova. Pojedinačne bodove za parcijalne testove definiše nastavnik prema obimu gradiva. Parcijalni test(ovi) organizuju se u toku nastave.

Student koji u toku nastave ostvari 55% uspjeha (55 bodova) stječe pravo na prolaznu ocjenu šest (6). Za veću ocjenu, student može pristupiti završnom i popravnom ispitu.

4. **Završni ispit:** 45% (45 bodova). Završni ispit se može organizovati pismeno, usmeno ili pismeno i usmeno. Student pristupa završnom ili popravnom ispit ukoliko je tokom trajanja semestra ostvario najmanje 20 bodova.

Student koji je tokom semestra i na završnom ispitu ispunio više od 55% zadanih obaveza (više od 55 bodova), stječe pravo na prolaznu ocjenu koja zavisi od broja ostvarenih bodova.

5. **Popravni ispit:** student koji tokom semestra i na završnom ispitune ispunii 55% zadanih obaveza (55 bodova), upućuje se na popravni ispit. Popravni ispit može se polagati pismeno, usmeno ili pismeno i usmeno. Popravni ispit organizuje se iz cjelokupno ostvarenog gradiva predmeta u toku nastave.

Na popravnom ispit student može biti ocijenjen sa 0-65 bodova. Student koji je tokom semestra i na popravnom ispitu ispunio više od 55% zadanih obaveza (više od 55 bodova) stječe pravo na prolaznu ocjenu koja zavisi od broja ostvarenih bodova.

Prilikom formiranja konačne ocjene uzimaju se u obzir sve aktivnosti studenta, tj. sumiraju se prikupljeni bodovi i formira ocjena na osnovu slijedeće skale ocjenjivanja:

- 10 (A) - izuzetan uspjeh bezgrešaka ili sa neznatnim greškama, nosi **95-100** bodova.
- 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi **85-94** bodova.
- 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi **75-84** bodova.
- 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi **65-74** bodova.
- 6 (E) - zadovoljava minimalne kriterije, nosi **55-64** bodova.
- 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne kriterije, **manje od 55** bodova.

1.6.1. Postupak po žalbi studenta na ocjenu

Svrha ovog postupka je da se omogući pravo na žalbu studentu koji je nezadovoljan ocjenom dobivenom na ispitu. Postupak žalbe primjenjuje se na sve nastavnike i asistente koji provode pismene ili usmene ispite u skladu sa Statutom Univerziteta i pravilima studiranja za prvi ciklus studija.

Student koji nije zadovoljan ocjenom dobivenom na ispitu može iskoristiti pravo na žalbu u skladu sa prethodno navedenim aktima. Rješenje po žalbi studenta donosi dekan organizacijske jedinice. Zahtjev za ponavljanje ispita mora biti obrazložen. Formira se ispitna komisija sa tri člana koje imenuje dekan organizacijske jedinice u roku od 24 sata od momenta podnošenja zahtjeva za ponavljanje ispita.

Nastavnik čijom ocjenom student nije bio zadovoljan ne može biti predsjednik ispitne komisije, ali može biti član komisije, no ako nije, može prisustvovati ispitu bez prava postavljanja pitanja i ocjenjivanja studenta. Dekan određuje vrijeme i mjesto ponavljanja ispita. Pismeni ispit se ne ponavlja pred komisijom, nego isti komisija ponovo ocjenjuje. Ispit se polaže po studijskom programu. Na usmenom dijelu ispita pitanja postavljaju svi članovi komisije. Komisija donosi odluku većinom glasova.

1.7. AKADEMSKI I PROFESIONALNI SKUPOVI

Akademskim kalendarom i kalendrom aktivnosti planiraju se akademski i profesionalni skupovi Univerziteta u Travniku. S obzirom na to da je Univerzitet integrisan u septembru 2010. godine, navedeni skupovi su realizovani na nivou organizacijskih jedinica, odnosno fakulteta. Počevši od akademske 2010/2011. godine, planirano je održavanje akademskih i profesionalnih skupova na nivou Univerziteta.

2. GRAFIČKI FAKULTET U KISELJAKU

2.1. NAZIV I ADRESA

GRAFIČKI FAKULTET U KISELJAKU (skraćeni naziv GFT)

Kraljice mira bb
71 250 Kiseljak
Bosna i Hercegovina
Tel.: +387 30 870 362
Fax.:+387 30 870 364
E-mail: info@graficki.ba
Web:<http://www.graficki.ba>

Dekan: prof. dr. Salim Ibrahimefendić

2.2. OPĆENITO O FAKULTETU

Grafički fakultet u Kiseljaku osnovan je 2006. godine. Realizaciju nastave otpočinje od akademske 2007/2008. godine. Rad Fakulteta usmjeren je na povećanje nivoa uslova u kojima se odvija nastavni proces, kao i povećanje kvaliteta nastave i obrazovnog procesa osiguranjem kvalitetnih nastavnika i saradnika iz zemlje i inostranstva.

Grafički fakultet je prva visokoškolska ustanova u Bosni i Hercegovini specijalizirana za Grafičke tehnologije kao afirmisane naučne discipline u Evropi i svijetu, a koja i u našem društvu ima već provjereno značajno mjesto u savremenim razvojnim i proizvodnim procesima.

Primarni ciljevi osnivanja Fakulteta prije svega su:

- Da ponudi studentima kvalitetno obrazovanje sa ishodima učenja koji će obezbjediti osposobljavanje diplomiranih inžinjera za aktivno ulazeњe u trendove razvoja grafičke tehnologije, dizajna i multimedije;
- Da ponudi programe obrazovanja studenata za stručan i kreativan rad u privredi i odgovarajućim obrazovnim i drugim institucijama;
- Afirmacija nauke na području Srednjobosanskog kantona, razvoj grafičke industrije, implementacija savremenih grafičkih tehnologija, dizajna i multimedije za koje Srednjobosanski kanton i BiH imaju mogućnosti.

U akademskoj 2007/2008. godini Fakultet je realizirao dva studijska programa, i to:

- Dizajn grafički proizvoda
- Tehničko – tehnoški.

U akademskoj 2008/2009. godini Fakultet počinje sa realizacijom i trećeg studijskog programa:

- Multimedija, oblikovanje i primjena.

Nastavni planovi i programi po kojima je studij započeo sa radom preuzeti su sa Grafičkog fakulteta u Zagrebu koji je dao saglasnost i mišljenje za njegovu provedbu na Grafičkom fakultetu u Kiseljaku.

Od 2006. do 2010. godine uložena su dodatna sredstva za razvoj Fakulteta (materijalnih i ljudskih resursa). Interdisciplinarni program studija je zasnovan na principima Bolonjskog procesa I i II ciklusa studija, po European Credit Transfer Systemu (ECTS).

Fakultet okuplja veliki broj eminentnih stručnjaka iz oblasti grafičkih tehnologija, dizajna i multimedije i drugih srodnih disciplina. Nastavu iz stručnih predmeta realiziraju profesori iz Hrvatske, sa Grafičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Veleučilišta u Varaždinu i iz Srbije, sa Univerziteta u Novom Sadu i Univerziteta u Beogradu. Za realizaciju ovakvog koncepta nastave Grafički fakultet u Kiseljaku opredeljen je zbog činjenice da u Bosni i Hercegovini nema niti jednog doktora nauka iz oblasti grafičkih tehnologija. Fakultet posjeduje opremljeni prostor na atraktivnoj lokaciji, bibliotečki fond koji zadovoljava potrebe nastavnog procesa, savremeno opremljene informatičke kabinete, studentski on-line servis i on-line biblioteku.

U okviru aktivnosti Fakulteta organizuje se naučno-stručni simpozij posvećen savremenim tendencijama razvoja grafičkih tehnologija, dizajna i multimedije. Fakultetu učestvuje u izdavanju naučno-stručnog časopisa *Univerzetska hronika* koji okuplja veliki broj referentnih istraživača iz zemlje i inostranstva.

Studiranjem na Fakultetu studenti stječu nova znanja, uspješno ih implementiraju u praksi i doprinose ukupnom razvoju akademske zajednice koja svojim djelovanjem ustrojava i utječe na razvoj savremenih tehnoloških tendencija.

Misija Grafičkog fakulteta kao jedinog Grafičkog fakulteta u Bosni i Hercegovini izražena je kroz doprinos razvoju društva za razvoj obrazovanja u oblasti grafičkih tehnologija kroz obrazovanje studenata na dodiplomskim, postdiplomskim i doktorskim studijima, te provođenju naučnih i tehnoloških istraživanja u polju grafičkih tehnologija. Uvažavajući temeljne vrijednosti kao što su etičnost, transparentnost, afirmativnu konkurentnost, kooperativnost i komunikativnost, Grafički fakultet nastoji u svakom članu zajednice razviti kreativnu sposobnost i kompetentnost raditi mudro, odgovorno i efikasno s ciljem općeg napretka zajednice etabrirajući Grafički fakultet kao poželjno mjesto studiranja u regionalnim, nacionalnim i europskim okvirima. U tom smislu, Grafički fakultet će trajno voditi računa o sve većoj potrebi za učenjem i znanjem te dalje ustrajno osiguravati da svojom vizijom, organizacijom, kontrolom i porastom kvalitete bude prepoznat kao centar visokog nivoa u području obrazovanja, istraživanja i stručnog djelovanja u području grafičkih tehnologija.

Vizija Grafičkog fakulteta kontinuirano će se uskladjavati sa svojom misijom te će svoj razvoj usmjeravati ka stvaranju obrazovnog i naučno-istraživačkog centra sa najvišim akademskim standardima prateći tokove savremene tehnologije i potrebe društva u oblastima grafičke tehnologije shodno planiranim nacionalnim razvojem. U tom je smislu i zadaća Grafičkog fakulteta postati vodećim centrom visokog obrazovanja u grafičkoj tehnologiji u regionu, kako na univerzitskom obrazonom nivou tako i na stručnom.

Svojim studentima pružit će kvalitetno visokoškolsko obrazovanje zasnovano na prikupljanju, obradi i primjeni podataka o ishodima učenja, osigurat će i razvijati mogućnosti cjeloživotnog obrazovanja te podsticati aktivno uključivanje u europski prostor visokog obrazovanja. Također, nastojati će u što većoj mjeri povezivati obrazovni proces sa naučno-istraživačkim radom, te privredom kroz aktivno uključivanje u naučne i tehničko-tehnologische projekte i saradnju sa drugim obrazovnim ustanovama, institutima i stručnjacima i ekspertima iz prakse.

Cilj je da se stalnim uvodenjem novih i atraktivnih multidisciplinarnih studijskih planova i programa, kao i različitih kurseva i seminara, obezbijedi esencijalna različitost i konkurenčna prednost Fakulteta u odnosu na druge obrazovne i naučno-istraživačke institucije u zemlji i regionu.

2.2.1. Organizacija nastave

Nastava je interaktivnog karaktera i izvodi se prema bolonjskim principima. Fakultet raspolaže savremeno opremljenim prostorom i učionicama koje zadovoljavaju standarde za izvođenje nastave. Biblioteka koja se nalazi u sastavu Fakulteta opremljena je dovoljnim brojem savremenih naslova iz stručnih oblasti i općeg nivoa obrazovanja. Fakultet raspolaže i online bibliotekom za studente, koji putem web stranice Fakulteta imaju uvid u raspoložive knjige i naslove. Jedan od zadataka Fakulteta je da omogući studentima praksi, te zapošljavanje u toku i nakon studiranja. Osim predavanja koje izvodi nastavni kadar, Fakultet povremeno angažuje stručnjake iz privrede koji prenose praktična znanja i iskustva i na taj način omogućavaju studentima da se nakon okončanja studija sposobe za primjenu stečenog znanja u praksi.

Grafički fakultet ima razvijenu saradnju sa grafičkim firmama i kućama i ustanovama koja se bave grafičkim inžinerstvom, grafičkim dizajnom i multimedijom koja se ogleda kako u realizaciji vježbi stručnih predmeta prema Nastavnom planu i program, tako i u razmjeni stručnih iskustava i primjera dobre prakse koji se iz obostranih interesa razmjenjuju.

Saradnja je uspostavljena sa firmama iz:

- Sarajevo: Bemust, Grafika Šaran, Moare, Arka press, Amos Graf, Petry, Proba, Foto Art, Art print, Blicdruck, Svjetlost štampa
- Travnik: Print-GS
- Gruda: Grafotisak
- Nove Bile: 2B MultimediaPrint
- Širokog Brijega: Suton, Logotip
- Mostar: IC štamparija, Fram Ziral
- Tuzla: Repro-Karić
- Fojnice: Štamparija Fojnica
- Bihaća: Print studio
- Laktaši: Grafomark, Grafički studio Avalon
- Maglaj: Natron-Hayat

2.2.2. Osobenosti Fakulteta

Fakultet, kao organizacijska jedinica Univerziteta u Travniku učestvuje u izdavanju časopisa Univerzitetska hronika. U časopisu, akademski kadar Univerziteta i Fakultetima priliku da izlaže naučne radove široj javnosti.

Također, Fakultet je izdavač i univerzitetskih udžbenika iz oblasti grafičkih tehnologija, dizajna i multimedije, što je veliki doprinos razvoju visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

Fakultet potječe i osigurava unutrašnju i vanjsku mobilnost studenata i nastavnika, racionalno korištenje ljudskih i materijalnih resursa, razvoj multidisciplinarnih istraživanja, inoviranje nastavnih planova i programa, te intenziviranje saradnje sa privredom i ukupnim okruženjem.

Svjesni činjenice da Grafički fakultet, kao jedini fakultet u Bosni i Hercegovinu, svoju budućnost mora zasnovati na uspostavljenim vezama sa okruženjem, privredom i socijalnim partnerima, razvijanje odnosa sa svim interesnim grupama bio je primarni zadatak koji se uspješno realizira od samog osnivanja Fakulteta.

Uspostavljena je saradnja sa Vanjsko-trgovinskom komorom Bosne i Hercegovine, sektor privrede, grupacija grafičke industrije i nastoji se kroz kandidiranje zajedničkih projekata uključiti u tokove grafičke industrije i postati ravnopravan partner i nosilac projekata u oblasti stručnog rada, usavršavanja, stručne problematike i rješavanja pitanja koja su od interesa za društvo, lokalnu zajednicu i kompletno okruženje.

Grafički fakultet je redovno uključen u rad skupštine Grupacije grafičke industrije Vanjskotrgovinske komore BiH.

Fakultet ima razvijen sistem stvaranja vlastitog kadra iz generacije studenata koji završavaju cikluse studija prema kontinuitetu studiranja i na taj način podstiče mlade ljude na aktivno uključivanje u oblast visokog obrazovanja pružajući im uslove za samostalno napredovanje i usavršavanje u odabranoj struci.

Fakultet ima potpisane Sporazume o saradnji sa Grafičkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, sa Tehnološko-metalurškim fakultetom Univerziteta u Beogradu, Tehničkim fakultetom Univerziteta u Novom Sadu, departman Grafičko inžinerstvo i dizajn, Veleučilištem u Varaždinu i sa Institutom u Zenici „Kemal Kapetanović“.

2.2.3. Ljudski i fizički resursi Fakulteta

Imajući u vidu činjenicu da je za kvalitetno i kontinuirano obrazovanje potrebno obezbijediti adekvatne uslove koji će to omogućiti, menadžment Fakulteta potudio angažirati dovoljan broj eminentnih profesora i asistenata i omogućiti naučno i stručno usavršavanje.

Posebna pažnja je posvećena odabiru kadrova na realizaciju nastave iz stručnih predmeta gdje je stavljen akcenat na kvalitet nastavnog procesa kao bitan kriterij koji će odrediti kompetencije završenih studenata i potvrditi njihova stečena formalna znanja kroz kvalitet primjene ishoda učenja u praksi.

S obzirom na to da Fakultet poštuje Bolonjske principe koji zahtijevaju da se za izvođenje nastave obezbijedi dovoljno prostora (u zavisnosti od ukupnog broja studenata), isto je i učinjeno. Nabavljena je i potrebna informatička oprema sa pristupom internetu.

Međutim, ovdje nije kraj ulaganju u ljudske i materijalne resurse, nego će se to nastaviti i u narednom periodu, ovisno od finansijskih mogućnosti Fakulteta.

Posebnu pažnju Fakultet posvećuje organizovanju akademskih i profesionalnih skupova. U proteklom periodu održanje niz takvih skupova, i to:

SIMPOZIJI:

- 2008. godina, Naučno stručni simpozij grafičkih tehnologija i dizajna GeTID 2008;
- 2009. godina, Naučno stručni simpozij grafičkih tehnologija i dizajna GeTID 2009

STRUČNA PREDAVANJA:

- 2008. godina, Predstavnici firme **Haidelberg** napravili prezentaciju stroja SUPRASETER A74, za pripremu štampe.
- 2009. godina, Predstavnici poduzeća **AVTERA BH, Sarajevo** održali predavanje o uređajima za digitalnu štampu i prezentaciju istih;

- 2009. godina, u saradnji sa firmom **DC GRAFIČKI CENTAR**, Beograd, stručno predavanje na temu: "Mjerenja u grafičkoj industriji kao jedan od preduslova za standardizaciju", prezentovani i najsavremeniji uređaji i softveri za mjerenja u grafičkoj industriji, kao i osnovni principi rukovanja sa opremom;
- 2009. godina, stručno predavanje predstavnika tvrtke **BOBST**, renomirane tvrtke koja se bavi proizvodnjom i prodajom štanc mašina za grafičku industriju.

Održavanje sličnih skupova planirano je i u narednom periodu u skladu sa akademskim kalendarom. Realizacijom ovakvih skupova Fakultet ima za cilj usavršavanje znanja učesnika kao i doprinos uže i šire društvene zajednice.

2.3. STUDIJSKI PROGRAMI I BOLONJSKI PRINCIP STUDIRANJA

Kvalitet sadržaja nastavnog plana i programa u potpunosti je usklađen s Bolonjskom deklaracijom i s već poznatim studijima ove vrste u Zapadnoj Evropi i SAD-u, te izrađen prema zahtjevima savremenog tržišta rada. Na Fakultetu je uspostavljen Evropski sistem za prijenos i prikupljanje studijskih bodova (ECTS), koji omogućava lako čitanje i uspoređivanje studijskih programa i primjenjen je na svim tipovima studijskih programa koje Fakultet izvodi.

Razvijeni ECTS sistem praćenja i ocjenjivanja ishoda učenja i sposobnosti studenta na Fakultetu ogleda se kroz:

- Poboljšanje kvaliteta obrazovanja i osposobljavanja.
- Učenje za što viši procenat usvojenosti znanja, vještina i kompetencija, a time i za ulazak u što višu klasu.
- Odgovornost svih učesnika nastavnog procesa.

Fakultet je u potpunosti prihvatio koncept "3+2+3", koji podrazumijeva trogodišnje orientirani program sa tri smjera. Trogodišnji program, prvi ciklus studija, završava završnim radom. Student sa završene tri godine može upisati drugi ciklus studija, odnosno master program čije bi trajanje bilo 2 godine – 120 kredita (tri semestra nastave i četvrti semestar izrada master rada).

Svi predmeti su jednosemestralni, sa 3-7 predmeta po semestru, fond ECTS kredita je 60 na godišnjoj osnovi, 3–7 kredita po predmetu, ukupno 180 kredita u I ciklusu, odnosno 120 kredita u II ciklusu.

Pored klasičnih oblika nastave, umjesto postojećih kategorija (redovni/vanredni) postepeno će se uvoditi **DL program**, najprije iz razloga što je praksa razvijenih zemalja da fakultet ima i svoju "virtualnu" verziju.

U saradnji sa odgovarajućim tijelom na Univerzitetu, treba predvidjeti i mogućnost tzv. "double-major" programa. Ovaj program bi omogućio vrhunskim studentima da u toku trećeg ili četvrtog semestra upišu "drugi fakultet" i paralelno završe oba programa.

U skladu sa Pravilnikom o formiranju ECTS studijskih bodova, šifriranju i silabusu predmeta, radno opterećenje studenta za 1 ECTS iznosi 27 radnih sati. Ukupno radno opterećenje studenta izraženo je u broju sati rada koje student potroši za savladavanje tog predmeta, odnosno ostvarivanje ishoda učenja. Ukupno radno opterećenje studenta za jedan predmet može obuhvatiti sljedeće vrste opterećenja za 3, 4, 5, 6 i 7 ECTS:

R/br.	Vrsta opterećenja	3 ECTS	4 ECTS	4 ECTS	5 ECTS	6 ECTS	7 ECTS
1.	Predavanje – direktna nastava	15	30	15	30	45	45
2.	Predavanje – zajedničke vježbe	15	15	45	30	30	45
3.	Grupni rad	5	5	5	5	5	5
4.	Samostalno učenje	20	25	15	30	40	45
5.	Konsultacije dodatne literature	3	5	5	5	6	8
6.	Izrada i odbrana seminarskog	15	15	15	15	15	15
7.	Izrada prez. i odbrana dr. teme	0	5	5	10	10	10
8.	Studij slučaja	3	3	3	5	5	6
9.	Priprema za testove	5	5	0	5	6	10
	UKUPNO (radnih sati):	81	108	108	135	162	189

Pregled radnog opterećenja studenta pri izradi završnog rada:

R/br.	Vrsta opterećenja studenta pri izradi završnog rada	Broj ECTS 6
1.	Samostalni rad na temi	85
2.	Konsultacije dodatne literature	20
3.	Istraživanje izvora	15
4.	Pisanje rada	25
5.	Prezentacija i odbrana rada	1
6.	Analiza primjera iz prakse	16
	UKUPNO (radnih sati):	162

Stručna/ferijalna praksa

Studenti Grafičkog fakulteta u Kiseljaku, svih studijskih smjerova su obavezni u toku treće godine studija (VI semestra), obaviti stručnu/ferijalnu praksu u trajanju od deset radnih dana. Nakon obavljene prakse, student priprema izvještaj o obavljenoj praksi prema prethodno utvrđenom obrascu (Priručnik za ferijalnu praksu).

R/br.	Vrsta opterećenja studenta u toku i nakon obavljanja stručne prakse	Broj ECTS 4
1.	Pronalazak preduzeća/ustanove gdje će se obaviti praksa i informisanje o istom	15
2.	Rad u preduzeću /ustanovi	80
3.	Pisanje izvještaja o obavljenoj praksi	12
4.	Konsultacije sa predmetnim profesorom	1
	UKUPNO (radnih sati):	108

Na Grafičkom fakultetu u Kiseljaku studij je organizovan na sljedeći način:

1. Prvi (I) ciklus – dodiplomski studij – sa sljedećim studijskim programima:

- Grafički dizajn
- Grafičko inžinjerstvo
- Inžinjerstvo multimedije

Nakon završenog prvog (I) cikusa studenti stječu (u zavisnosti od studijskog programa za koji su se opredijelili) sljedeća zvanja: bachelor grafičkih tehnologija / smjer Grafički dizajn; bachelor grafičkih tehnologija / smjer Grafičko inžinjerstvo; bachelor grafičkih tehnologija / smjer Inžinjerstvo multimedije.

2. Drugi (II) ciklus – pstdiplomski studij/master studij – sa sljedećim programima:

- Grafički dizajn (3+2)
- Grafičko inžinjerstvo (3+2)
- Inžinjerstvo multimedije (3+2).

Drugi ciklus studija traje dvije (2) godine, nakon čega kandidat stječe zvanje magistra grafičkih tehnologija za naznakom uže naučne oblasti.

3.Treći (III) ciklus doktorski studij

Realizacija III ciklusa doktorskog studija planirana je s početkom akademske 2011/2012. godine.

Način studiranja: redovno, vanredno ili učenjem na daljinu.

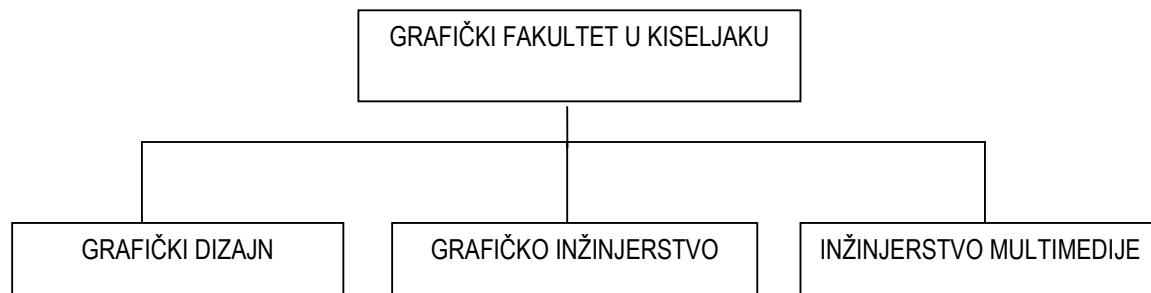
Polazeći od izgrađenog sistema za prijenos i prikupljanje studijskih bodova (ECTS), Fakultet je stvorio polazne pretpostavke za mobilnost studenata i nastavnika, te uvođenje sistema cjeloživotnog obrazovanja.

3. STUDIJSKI PROGRAMI NA GRAFIČKOM FAKULTETU U KISELJAKU

3.1. OPIS STUDIJSKIH PROGRAMA

Studij na Grafičkom fakultetu u Kiseljaku organiziran je u tri smjera, koji imaju zajedničke predmete na PRVOJ GODINI STUDIJA. Nakon zajedničkih predmeta koji se izučavaju na prve dvije godine, studenti na trećoj godini studija biraju jedan od sljedećih smjerova: Grafički dizajn, Grafičko inžinjerstvo i Inžinjerstvo multimedije.

Slika 2. Dijagram strukture studijskih programa

U nastavku su date osnovne karakteristike predviđenih programa.

3.1.1. Studij grafičkog dizajna

Dodiplomski studij grafičke tehnologije osposobljava studente za samostalan rad u obavljanju poslova vezanih uz dizajn savremenih medija grafičkih komunikacija, poslova vezanih za izdavaštvo, ambalažu, grafički menadžment, industriju papira itd.

Steći će znanja, sposobnosti i vještine koje će im omogućiti da naprave analize različitih problema iz domena grafičkog dizajna, da razviju sposobnost i vještinu pronalaženja i alternativnih rješenja, da ubrzaju poslovne procese, povećaju djelotvornost rada u domenu svog djelovanja.

Raspored ECTS kredita:

Zajednički predmeti – predmeti za prvu godinu studija	60
Obavezni smjerski predmeti	78
Izborni smjerski predmeti	32
Stručna praksa i završni rad	10
UKUPNO:	180

3.1.2. Studij grafičkog inžinerstva

Dodiplomski studij grafičke tehnologije osposobljava studente za samostalan rad u grafičkoj industriji na širokom spektru različitih poslova. Osobe koje završe dodiplomski studij grafičke tehnologije steći će znanja, vještine i sposobnosti koje će im omogućiti samostalno vođenje i upravljanje kvalitetom grafičke proizvodnje. U skladu s tim, bit će osposobljeni za vođenje bilo kojeg pogona štamparije (pripreme, dorade, ili štampe – tiska), obavljanje različitih poslova vezanih uz tehnološku pripremu rada štamparskih sistema i razradu proizvodnog procesa štampe. Steći će znanja, sposobnosti i vještine koje će im omogućiti da naprave analize različitih problema iz domena grafičke tehnologije, da razviju sposobnost i vještinu pronalaženja i alternativnih rješenja, da ubrzaju poslovne procese, povećaju djelotvornost rada u domenu svog djelovanja.

Raspored ECTS kredita:

Zajednički predmeti – predmeti za prvu godinu studija	60
Obavezni smjerski predmeti	78
Izborni smjerski predmeti	32
Stručna praksa i završni rad	10
UKUPNO:	180

3.1.3.. Studij inžinerstva multimedije

Stručni studij „Multimedija, oblikovanje i primjena“ osposobljava studente za samostalan rad niza zanimanja, kod kojih je neophodno poznавање multimedijiskih tehnologija. Osobe koje završe dodiplomski studij steći će znanja, vještine i sposobnosti koje će im omogućiti zapošljavanje u izuzetno širokom segmentu tržišta na sljedećim poslovima:

- Osmišljavanju vizualnih sadržaja, vizualnih identifikacija poduzeća, grafičkih komunikacija, grafičkih prezentacija i sl.
- Osmišljavanju i vođenju poslovnih prezentacija,
- Izradi pripreme za tisk,
- Osmišljavanju jednostavnijeg marketinškog nastupa poduzeća,
- Vođenju projekata u manjim poduzećima u smislu reklamiranja,
- Oblikovanje, implementacija i održavanje multimedijiskih sustava,
- Oblikovanje, implementacija i održavanje internetskih sadržaja s primjenom suvremenih spoznaja iz tog područja,
- Održavanju računalnih sustava u segmentu konfiguracije i instalacije,
- nizu drugih poslova sličnih sadržaja.

Studenti koji zavše ovaj studij steći će znanja i vještine iz područja komunikologije, poslovne i medijske komunikacije. Kako bi im se omogućilo sagledavanje najvažnijih komunokoloških aspekata povezanih sa svakodnevnim životnim situacijama, upoznat će se s nizom praktičnih i primjenjivih znanja, pristupa te problemima sadržanim u medijskim komunikacijama.

Težište programske orijentacije studija je na razvijanju kompetencija koje će omogućiti oblikovanje multimedijalnih projekata, te implementaciju multimedije u sve segmente ljudskog života. Osim toga, namjera je stvoriti stručnjaka koji će raspolagati potrebnim vještinama i znanjima koja će omogućiti pokretljivost i vlastitu poduzetnost.

Raspored ECTS kredita:

Zajednički predmeti – predmeti za prvu godinu studija	60
Obavezni smjerski predmeti	78
Izborni smjerski predmeti	32
Stručna praksa i završni rad	10
UKUPNO:	180

4. OPĆE INFORMACIJE ZA STUDENTE

4.1. OPĆE INFORMACIJE O ZEMLJI I GRADU

Bosna i Hercegovina ima hiljadugodišnju historiju. Ona je evropska zemlja koja se nalazi na Balkanu.

U imenu Bosna su sadržani nazivi dviju pokrajina i različitih su nastanaka i starosti. Ime Bosna je veoma staro i prvi put je upotrebljeno sredinom 10. stoljeća.

Taj naziv odnosio se na prostore oko srednjeg i gornjeg toka rijeke Bosne.

Svoje ime Hercegovina je dobila sredinom 15. stoljeća kada su vladari na tom prostoru nosili titulu herceg. Ranije se to područje zvalo Hum i Zahumlje.

S vremenom, površina Bosne i Hercegovine se mijenjala. U 10. stoljeću Bosna nastaje kao država, mala, samostalna zemlja na prostoru gornjeg toka rijeke Bosne. U 11. stoljeću Bosna je kao sve druge zemlje na ovom prostoru bila pod vlašću Bizanta. Sredinom 11. stoljeća zetski kralj je osvojio i Bosnu.

Početkom 12. stoljeća Bosna je ponovo samostalna. 1180. godine Bosnom je zavladao Kulin ban, "veliki ban" koji je utemeljio bosansku državnost i samostalnost.

Najveću moć i veličinu Bosna je dosegla za vrijeme Tvrtka Prvog koji je vladao od 1353. do 1391. godine. Pored prostora Bosne, u vrijeme Tvrtka I., u sklopu teritorija njegove države, bili su jadransko primorje od Zadra do Kotora sa otocima Bračem i Hvarom bez Dubrovnika na jugu, prostranstva do rijeke Drine i Lima na istoku, veliki dio Hercegovine i Kraljevina Bosna u 14. stoljeću susjednih zemalja.

Nastanak i razvoj države pratila je pojava Bosanske Crkve - Bogumila. Bosanska država održavala se i učvrstila i pored mnogih napada na nju.

Bosanska država postepeno slabi nakon smrti Tvrtka I. Krajem 14. i početkom 15. stoljeća počinju upadi Turaka u Bosnu da bi na kraju oni zauzeli cijelu Bosnu 1463. godine. Bosna i Hercegovina bila je pod vlašću Turske sve do 1878. godine kada je okupirana od Austro-Ugarske.

Završetkom Prvog svjetskog rata dolazi do stvaranja nove države Srba, Hrvata i Slovenaca koja će se kasnije nazvati Kraljevina Jugoslavija, a u čiji sastav ulazi i Bosna i Hercegovina.

A po završetku Drugog svjetskog rata, Bosna i Hercegovina je u sastavu nove Titove Jugoslavije, kao jedna od šest federalnih republika. Od 1974. godine novim Ustavom Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, Republika Bosna i Hercegovina dobiva još više odlika samostalnosti i svoj vlastiti republički Ustav.

Nezavisnost Bosne i Hercegovine

Raspadom Sosijalističke Federativne Republike Jugoslavije, na njenom tlu nastalo je nekoliko samostalnih država. Slom i raspad bivše Jugoslavije, bio je propraćen surovim ratom, najprije u Sloveniji pa u Hrvatskoj, te na kraju u Bosni i Hercegovini.

Put do stvaranja suverene Bosne i Hercegovine bio je izuzetno težak i, nažalost, veoma surov. Želji naroda Bosne i Hercegovine da žive u samostalnoj, nezavisnoj državi usprotivle su se Srbija i Crna Gora što je rezultiralo otpočinjanjem rata 1992. godine.

Dejtonskim i Pariškim sporazumom, na kraju 1995. godine, zaustavljen je rat u Bosni i Hercegovini. SAD i zemlje Evropske unije, uz saradnju Rusije, uspele su, poslije dugotrajnih pregovora, okončati rat i da sve strane u skobu potpišu mirovni sporazum.

Bosna i Hercegovina je administrativno podijeljena na dva dijela Federaciju Bosne i Hercegovine i Republiku Srpsku.

Lokacija	Jugoistočna Evropa, graniči Jadranskim morem sa Republikom Hrvatskom i Crnom Gorom. Granice na zemlji: 1.459 km; obala: 20 km. Geografske koordinate 44 00 N, 18 00 E
Geografska površina	51. 129 km
Klima	Topla ljeta i hladne zime; područja visoke elevacije imaju kratka prohладna ljeta i duge oštrelne zime; duž obale blage kišovite zime.
Struktura stanovništva	Prema popisu stanovništva iz 1991. godine, u Bosni i Hercegovini je živjelo 4,4 miliona stanovnika, od kojih su 43,7 % Bošnjaci, 31 % Srbi, 17,3 % Hrvati i 7,6 % ostali.
Jezici	Bosanski, Srpski, Hrvatski
Tip vladavine	Državno ustrojstvo definisano Međunarodnim Dejtonskim sporazumom.
Administrativno uređenje	Dva entiteta: Federacija BiH, Republika Srpska, te Brčko Distrikt
Glavni grad	Sarajevo
Glavni aerodromi	Sarajevo, Banja Luka, Tuzla, Mostar
Valuta i šifra valute	Konvertibilna marka (KM), BAM
Kurs valute u odnosu na euro	1€ = 1.95583 KM

Kiseljak je grad i sjedište istoimene općine u Srednjobosanskom kantonu, na udaljenosti od 35 km od Sarajeva, smješten na nadmorskoj visini od 470 m, sa umjereno – kontinenatalnom klimom, uz dovoljno sunca i ugodne temperaturne oscilacije.

Teritorija na kojem je grad razvijen, dio je kiseljačke kotline koja se proteže od Paleške čuprije na jugu do Gromiljaka na sjeveru, a koju okružuju Jasikovica, Graščica, Berberuša i druga brda s nadmorskom visinom od 700 m do 1.250 m. Kroz Kiseljak protječe rijeka Lepenica, koja u naselju prima pritoke Kreševčicu i Rotiljski potok, te se na sjeveroistočnoj periferiji naselja ulijeva u rijeku Fojnicu. Po popisu iz 1991. godine, općina Kiseljak imala je 24.164 stanovnika, od toga u gradu Kiseljaku - 3.412.

Najstariji pronađeni tragovi ljudske djelatnosti na području današnjeg Kiseljaka potječu još iz neolita. Jedno od naselja, iz mlađeg kamenog doba, ležalo je na prostoru između katoličke crkve i hotela "Dalmacija", a drugo u Han-Ploči. Na Banbrdu i na brdu Rat u Draževicima također su nađeni tragovi starih naselja, čiju kulturnu pripadnost je, zbog pomanjkanja tipičnih primjera, bilo nemoguće utvrditi.

U Srednjem vijeku područje Kiseljaka pripadalo je župi Lepenica, koja se prvi put spominje 1244. godine, kad se spominje i crkva sv. Mihovila u Rotilju. Nakon dolaska Osmanlija, župe se zamjenjuju nahijama, a već sredinom 16. vijeka spominje se nahija Lepenica i u njoj sela Duhre i Gojakovac.

Sam Kiseljak prvi put spominje se 1531. godine, u putopisu Slovencea Benedikta Kuripešica. Početkom tog vijeka, izvjesni Hadži-Uvejs sagradio je na mjestu današnjeg Kiseljaka džamiju, karavansaraj (han) i kuću za azape (stražare). O popravku tih zgrada govori jedna bilješka u Sarajevskom sidžilu od 5. jula 1565. godine, kad je pred šerijatski sud pristupio upravitelj ovog vakufa, Isabalija sin Ejnehanov, te zatražio dozvolu za popravku zgrada.

Do slijedećeg spomena Kiseljaka prošlo je više od stotinu godina. Naime, 1659. godine, turski putopisac Evlija Čelebija opisao je sve pogodnosti koje nude izvori kiselo vode, te spomenuo da je trgovci "pune i raznose od vilajeta do vilajeta". Već sam spomen hana i trgovine kiselom vodom jasno nam govori da je Kiseljak prolazno mjesto.

Francuzi Maseliere i A. Chaumette des Fosses borave u Kiseljaku 1806-1807. godine, zapisavši da se kisela voda odavde izvozi u Dubrovnik, a Richard von Erco u svom izvještaju iz 1846. godine spominje Kiseljak kao mjesto u koje gosti dolaze čak iz Carigrada. Poznati francuski geolog Ami Boue, koji je u Bosni boravio u dva navrata između 1836. i 1838., također spominje kiselu vodu, nazvavši je izvrsnom, te napomenuvši da Kiseljak preko ljeta posjećuje "toliko ljudi da ih tri gostonice ne mogu smjestiti".

Srednjovjekovnih nalaza je također mnogo, a najbrojniji su stećci. Ima ih na stotine, a samo na području Lepenice postoji 35 nekropola sa oko 700 stećaka. Najljepši je stećak Radoja Radosalica u Zabrdi.

U zaseoku Ukučevci 1908. godine, pronađena je ilirska kaciga, a u zaseoku Bijele Vode nalazilo se ilirsko naselje. Arheolog Mandić, 1923. godine, na njivi Povratnica pronašao je temelje rimske zgrade i odlomak kamene ploče s natpisom. Među nekoliko stotina stećaka nalazi se i jedan kojeg narod naziva "Biskupov grob".

Selo Podastinje je pravi historijski biser, u kojem su tragovi starih kultura, od prethistorijskog vremena do Srednjeg vijeka, toliko bogati i značajni da se nekoliko desetaka arheologa i stručnjaka iz srodnih znanosti, još od prošlog vijeka bavilo i bavi tim tragovima. Podastinjem dominira kraška gruda koju narod naziva Crkvina. Na njenim strkim padinama, u pravcu potoka Paroš i zaseoka Ukučevci,

vidljive su imozantne količine preistorijske gradinske keramike, karakteristične za srednje brončano doba, a gradina, kako je u svom radu "Lepenica u preistoriji i antici - arheološka ispitivanja" naveo dr. Pavao Andelić, spada među najveće u Bosni i Hercegovini. Iz Podastinja potiče i jedan depo rimskog novca (više od 100 komada), pronađen 1884. godine na brežuljku Humac. Dijelovi tog nalaza čuvaju se u Zemaljskom muzeju u Sarajevu, Arheološkom muzeju u Zagrebu, te u Franjevačkom samostanu u Fojnici. Novci potiču od raznih rimskih careva iz dinastije Antonina, počevši od Septimija Severa (193-211. n.e.) do Galijena (253-268. n.e.).

Prije gotovo pet i pol vijekova, sultan Mehmed el Fatih osvojio je Bosnu. Da će pokorena kršćanska raja moći nastaviti isповijedati svoju vjeru, odlučio je na Milodražu, lokalitetu između Kiseljaka i Fojnice, nakon što je sa obližnjeg brda Kaštela pred njega sišao fra Andeo Zvizdović i isposlovač čuvenu Ahdnamu, carski ferman o slobodi isповijedanja katoličke vjere, koji se danas čuva u muzeju Franjevačkog samostana u Fojnici.

Nakon austrougarske okupacije, Kiseljak se jače razvija kao banjsko mjesto, te središte trgovine i obrta. Neposredno iza Drugog svjetskog rata, nastupila je stagnacija u razvoju, da bi, tridesetih godina, Kiseljak kao banjsko mjesto ponovo oživio. Poslije Drugog svjetskog rata, Kiseljak izrasta u uređenju varošicu i postaje središte jedne relativno velike regije.

Nakon završetka posljednjeg rata, privredni razvoj Kiseljaka doživljava preporod. Pored već postojećih privrednih subjekata otvoreni su novi pogoni za proizvodnju namještaja, mesnih prerađevina, bezalkoholnih pića.

4.2. Troškovi života

Prosječan mjesecni iznos, potreban za pokrivanje troškova života, tokom boravka u Kiseljaku za studenta Grafičkog fakulteta u Kiseljaku kreće se u iznosu od 500 - 600 KM.

Smještaj: 100-150 KM

Hrana: 200-250 KM

Dnevna štampa: 30 KM

Cijena osnovnih životnih namirnica:

Hljeb (1/2 kg) – 1,20 KM

Mlijeko (1l) - 1,70 KM

Sir (1kg) – 10 KM

Meso (1kg) -10 KM

Paradajz (1kg) – 2 KM

Jabuka (1kg) – 3 KM

Kako ne postoje Studentski domovi u Kiseljaku, smještaj studenata isključivo je moguć u motelima, privatnim kućama i stanovima.

4.3. Zdravstveno osiguranje i zaštita

Upisom u školsku godinu, studenti se osiguravaju od nezgoda i povreda za vrijeme trajanja školske godine u toku 24 sata.

4.4. Finansijska pomoć za studente

Grafički fakultet u Kiseljaku, u skladu sa Odlukom Upravnog odbora Univerziteta, predviđa olakšice za studente prilikom uplate troškova školarine. Za akademsku 2010/2011 predviđeni su sljedeće olakšice:

- Studenti koji uplaćuju cijelokupan iznos školarine ostvaruju popust u ukupnom iznosu od 10%;
- Studenti bez jednog roditelja ostvaruju popust u ukupnom iznosu od 10%.

Također, Fakultet je sklopio sporazum s nekoliko poslovnih banaka koje su iskazale zainteresovanost za kreditiranje školovanja studenata. U tom slučaju, studentima bi u mnogome bilo olakšano podmirenje troškova školarine.

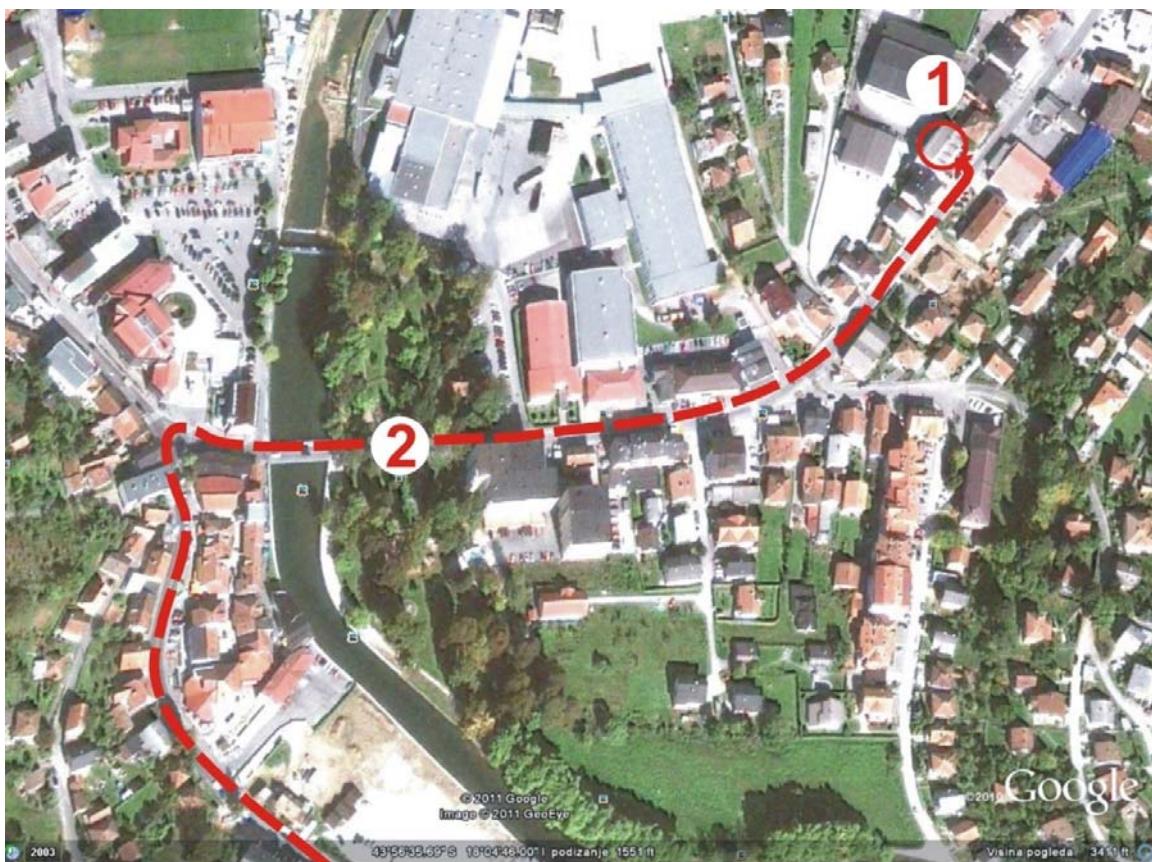
4.5. Studentska udruženja

Od trenutka osnivanja, Grafički fakultet u Kiseljaku imao je neformalno organizovano udruženje studenata, da bi se početkom akademske 2010/2011. godine, pristupilo registraciji udruženja i formalno kod nadležnog ministarstva. Udruženje radi i posluje isključivo na principu neprofitabilne organizacije, a eventualnu dobit ostvarenu u vršenju svojih djelatnosti, udruženje će iskoristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva udruženja.

Ciljevi udruženja su:

- Razmjena iskustava studenata Grafičkog fakulteta u Kiseljaku sa ostalim studentskim organizacijama i univerzitetima u regiji i šire,
- pomoć mladim ljudima i njihovo afirmisanje u društvu,
- pomoć u organizovanju koncerata, radionica, seminara, izložbi, predavanja, kongresa, projekata u cilju promocije domaćih talentovanih grafičara,
- uspostava i razvoj interkulturne saradnje i međusobnog upoznavanja mlađih na lokalnom, regionalnom, međuentitetskom, državnom planu,
- podrška i davanje instrukcija mlađima koji se žele baviti grafičkim dizajnom, multimedijom i grafičkim tehnologijama,
- unapređenje sportskog i zabavnog života mlađih,
- pomoć u promociji kulturnog i naučnog stvaralaštva mlađih, te podrška razvoju kreativnih umjetničkih vještina mlađih ljudi,
- organizovanje izleta, putovanja i fakultativnih obilazaka u cilju promocije grafičke djelatnosti, te afirmacija mlađih ljudi u grafičkoj djelatnosti,
- ostvarivanje obrazovnih, društvenih, kulturnih i drugih interesa studenata Grafičkog fakulteta,
- utjecanje na kvalitetu studija i potpuno poštivanje studentskih prava,
- sudjelovanje u radu Grafičkog fakulteta Univerziteta u Travniku,
- doprinos razvoju modernog i autonomnog Univerziteta,
- povezivanje i suradnja sa drugim organizacijama i udrugama na Grafičkom fakultetu, Univerziteta u Travniku, u BiH i svijetu.
- članstvo u udruženju se stječe upisom na Grafički fakultet u Kiseljaku, upravno tijelo udruženja je skupština, udruženjem rukovodi predsjednik udruženja,
- prostorije udruženja nalaze se u zgradici Grafičkog fakulteta i zauzimaju cca. 20 metara kvadratnih, te svakodnevno su dostupne za boravak i rad studenata.
- U nastojanju da se pruže studentima što kvalitetniji uslovi studiranja, omogućen je konstantni pristup internetu u svim prostorijama Fakulteta.

4.6.PRAKTIČNE INFORMACIJE

Na slici iznad, brojem 1 je označena zgrada Fakulteta, a brojem 2 magistralni put M-5 koji iz pravca Sarajeva vodi do Kiseljaka odnosno zgrade Fakulteta.

Praktične informacije o gradu Kiseljaku, te dešavanjima u gradu, mogu se naći na sljedećim web stranicama:

- www.opcina-kiseljak.org/
- www.kultura-kiseljak.ba
- www.kiseljak-online.com
- www.sbk-ksb.gov.ba
- <http://www.fojnica.ba>
- <http://bs.wikipedia.org/wiki/Kiseljak>

5. NASTAVNI PLANOVI STUDIJSKIH PROGRAMA DODIPLOMSKOG STUDIJA SA SILABUSIMA**5.1. NASTAVNI PLANOVI STUDIJSKIH PROGRAMA DODIPLOMSKOG STUDIJA****5.1.1. NASTAVNI PLAN I PROGRAM OBAVEZNIH PREDMETA DODIPLOMSKOG STUDIJA****5.1.1.1. NASTAVNI PLAN ZA PRVU GODINU STUDIJA****I. SEMESTAR (OBAVEZNI PREDMETI ZA SVE SMJEROVE)**

R/br.	Nastavni predmet	Broj sati po semestru	ECTS krediti	Šifra predmeta
1	Matematika	45+45	7	04.121-B
2	Fizika	30+30	5	04.122-B
3	Kemija	30+30	5	04.123-B
4	Informatika I	15+15	3	04.006-B
5	Uvod u grafičku tehnologiju	30+15	4	04.008-B
6	Likovno grafička kultura I	15+15	3	04.005-B
7	Strani jezik u struci I	15+15	3	04.010-B
UKUPNO:		345	30	

Fakultativno

8	Tjelesno zdravstvena kultura I	0 + 30	0	04.007-B
---	--------------------------------	--------	---	----------

II. SEMESTAR (OBAVEZNI PREDMETI ZA SVE SMJEROVE)

R/br.	Nastavni predmet	Broj sati po semestru	ECTS krediti	Šifra predmeta
1	Inžinjerska grafika	30+30	5	04.004-B
2	Kemija u grafičkoj tehnologiji	30+15	4	04.025-B
3	Statistika i vjerovatnoća	30+15	4	04.028-B
4	Grafički strojevi	30+15	4	04.143-B
5	Grafički materijali I	30+15	4	04.136-B
6	Informatika II	15+15	3	04.017-B
7	Likovno grafička kultura II	15+15	3	04.016-B
8	Strani jezik u struci II	15+15	3	04.021-B
UKUPNO:		330	30	
Fakultativno				
9	Tjelesno zdravstvena kultura II	0+30	0	04.020-B

5.1.1. 2. NASTAVNI PLAN ZA DRUGU GODINU STUDIJA**III. SEMESTAR (OBAVEZNI ZAJEDNIČKI PREDMETI ZA SVE SMJEROVE)**

R/br.	Nastavni predmet	Broj sati po semestru	ECTS Krediti	Šifra predmeta
1	Grafički alati I	30+15	4	04.012-B
2	Komunikologija	30+15	4	04.036-B
3	Papir	30+15	4	04.031-B
4	Fotografija	15+30	4	04.103-B
5	Teorija oblika	30 + 0	3	04.019-B
6	Vizuelne komunikacije	15+15	3	04.046-B
7	Izborni predmet		4	
8	Izborni predmet		4	
UKUPNO:		240	30	

Fakultativno

9	Tjelesno zdravstvena kultura III	0+30	0	04.033-B
---	----------------------------------	------	---	----------

IV. SEMESTAR (OBAVEZNI ZAJEDNIČKI PREDMETI ZA SVE SMJEROVE)

R/br.	Nastavni predmet	Broj sati po semestru	ECTS Krediti	Šifra predmeta
1	Grafički alati II	30+15	4	04.025-B
2	Tipografija	30+30	5	04.041-B
3	Tiskarske / štamparske boje	30+15	4	04.042-B
4	Tisak / Štampa I	30+30	5	04.043-B
5	Kolorimetrija i multimedija	30+15	4	04.091-B
6	Izborni predmet		4	
7	Izborni predmet		4	
UKUPNO:		255	30	

Fakultativno

8	Tjelesno zdravstvena kultura IV	0 + 30	0	04.044-B
---	---------------------------------	--------	---	----------

5.1.1.3. NASTAVNI PLAN ZA TREĆU GODINU STUDIJA**V. SEMESTAR (OBAVEZNI ZAJEDNIČKI PREDMETI ZA SVE SMJEROVE)**

R/br.	Nastavni predmet	Broj sati po semestru	ECTS Krediti	Šifra predmeta
1	Tiskovne / štamparske forme	30+15	4	04.040-B
2	Prezentacija informacija	30+15	4	04.094-B
3	Tehnike štampe	30+15	4	04.138-B
4	Organizacija grafičke proizvodnje	30 + 0	3	04.049-B
5	Industrija i okoliš	30 + 0	3	04.053-B
6	Ambalaža 1	30+15	4	04.051-B
7	Izborni predmet		4	
8	Izborni predmet		4	
UKUPNO:		240	30	

VI. SEMESTAR (OBAVEZNI ZAJEDNIČKI PREDMETI ZA SVE SMJEROVE)

R/br.	Nastavni predmet	Broj sati po semestru	ECTS Krediti	Šifra predmeta
1	Sigurnost i zaštita na radu	30+15	4	04.092-B
2	Kontrola kvaliteta	30+15	4	04.059-B
3	Grafički standardi	30+15	4	04.139-B
4	Izborni predmet		4	
5	Izborni predmet		4	
6	Stručna praksa	0 + 80	4	04.114-B
7	Završni rad		6	04.144-B
UKUPNO:		215	30	

5.1.2. NASTAVNI PLAN IZBORNIH PREDMETA DODIPLOMSKOG STUDIJA**5.1.2.1. NASTAVNI PLAN IZBORNIH PREDMETA ZA SMJER GRAFIČKI DIZAJN**

R/br.	Nastavni predmet izborni	Broj sati po semestru	ECTS Krediti	Šifra predmeta
III SEMESTAR				
1	Originalna grafika I	15+45	4	04.074-B
2	Likovna praksa I	15+45	4	04.011-B
3	Grafika, tekst, multimedija	30+15	4	04.117-B
4	Strani jezik u struci III	15+15	3	04.037-B
IV SEMESTAR				
5	Originalna grafika II	15+45	4	04.076-B
6	Likovna praksa II	15+45	4	04.024-B
7	Sociologija dizajna	30+15	4	04.009-B
8	Strani jezik u struci IV	15+15	3	04.045-B
V SEMESTAR				
9	Grafički dizajn I	15+45	4	04.078-B
10	Originalna grafika III	15+45	4	04.077-B
11	Primjenjena fotografija I	30+15	4	04.082-B
12	Strani jezik u struci V	15+15	3	04.106-B
VI SEMESTAR				
13	Grafički dizajn II	15+45	4	04.080-B
14	Originalna grafika IV	15+45	4	04.079-B
15	Tisk / štampa i dizajn	30+15	4	04.081-B
16	Strani jezik u struci VI	15+15	3	04.141-B

5.1.2.2. NASTAVNI PLAN IZBORNIH PREDMETA ZA SMJER GRAFIČKO INŽINJERSTVO

R/br	Nastavni predmet izborni	Broj sati po semestru	ECTS Krediti	Šifra predmeta
III SEMESTAR				
1	Grafički materijali II	30+15	4	04.137-B
2	Automatika i održavanje grafičkih strojeva	30+15	4	04.057-B
3	Tehnički predodžbeni sistemi	30+15	4	04.018-B
4	Strani jezik u struci III	15+15	3	04.037-B
IV SEMESTAR				
5	Optoelektronički sistemi I	30+15	4	04.047-B
6	Grafički programski jezici	30+15	4	04.056-B
7	Tehnička mehanika	30+15	4	04.034-B
8	Strani jezik u struci IV	15+15	3	04.045-B
V SEMESTAR				
9	Polimerni materijali	30+15	4	04.054-B
10	Ekonomika	30+15	4	04.063-B
11	Kvalitativne metode ispitivanja reprodukcije boja	15+30	4	04.065-B
12	Strani jezik u struci V	15+15	3	04.106-B
VI SEMESTAR				
13	Završna grafička dorada	30+15	4	04.142-B
14	Marketing I	30+15	4	04.061-B
15	Primjena i ispitivanje grafičkih materijala	15+30	4	04.067-B
16	Strani jezik u struci VI	15+15	3	04.141-B

5.1.2.3. NASTAVNI PLAN IZBORNIH PREDMETA ZA SMJER INŽINIERSTVO MULTIMEDIJE

R/br	Nastavni predmet izborni	Broj sati po semestru	ECTS Krediti	Šifra predmeta
III SEMESTAR				
1	Multimedija, oblikovanje i primjena	30+15	4	04.085-B
2	Grafika, tekst, multimedija	30+15	4	04.117-B
3	Tehnički predodžbeni sistemi	30+15	4	04.018-B
4	Strani jezik u struci III	15+15	3	04.037-B
IV SEMESTAR				
5	Web dizajn I	30+15	4	04.107-B
6	Informacijski menadžment	15+30	4	04.096-B
7	Multimedijске komunikacije I	15+45	4	04.035-B
8	Strani jezik u struci IV	15+15	3	04.045-B
V SEMESTAR				
9	Digitalni multimedij I	15+30	4	04.023-B
10	3D modeliranje I	15+30	4	04.104-B
11	Programski alati I	15+30	4	04.087-B
12	Strani jezik u struci V	15+15	3	04.106-B
VI SEMESTAR				
13	Video animacija	15+30	4	04.113-B
14	Dizajn korisničkog sučelja	15+30	4	04.110-B
15	Medijska komunikologija	15+30	4	04.100-B
16	Strani jezik u struci VI	15+15	3	04.141-B